Nocna żegluga

1. Checklista przed zmrokiem

Karta dla załogowego jachtu turystycznego. Kapitan uzupełnia ją dla jednostki, trasy i warunków, zgodnie z właściwymi przepisami. Puste parametry wymagają ustalenia przed nocą.

Jacht: _____ Data: _____ Kapitan: _____

Trasa i warunki

- ☐ Sprawdzone lokalne ograniczenia oraz warunki czarteru i ubezpieczenia.
- ☐ Aktualna prognoza, ostrzeżenia, wiatr, fala, widzialność i prąd; pływ, jeżeli dotyczy.
- ☐ Trasa sprawdzona na właściwej skali mapy: głębokości, skały, nieoświetlone przeszkody, urządzenia połowowe i ruch statków.
- ☐ Rozpoznane światła, tory wodne, punkty zmiany kursu oraz granice bezpiecznej drogi.
- ☐ Wybrane miejsce docelowe i wariant zapasowy. Oczekiwanie na świt ma bezpieczne miejsce i plan.

Jacht i wyposażenie

- ☐ Sprawne sterowanie, napęd i zasilanie; zapas paliwa i energii odpowiedni do planu.
- ☐ Sprawdzone światła nawigacyjne dla aktualnego sposobu poruszania się, od zachodu do wschodu słońca i w ograniczonej widzialności; przygotowane oświetlenie awaryjne.
- ☐ Mapa, locja i zapasowa nawigacja dostępne; ekrany przyciemnione, alarmy ustawione.
- ☐ Zapasowy telefon/tablet/laptop zabezpieczony od wilgoci i zgubienia; mapy offline i własny GPS sprawdzone bez internetu i elektroniki jachtu. Naładowane urządzenie, powerbank i ewentualny zewnętrzny GPS; właściwy przewód w suchym miejscu.
- ☐ Radio VHF sprawne; ustalone kanały nasłuchu i sposób alarmowania.
- ☐ Pokład uporządkowany; żagle i refy dobrane z zapasem do przewidywanych warunków.
- ☐ Sprawdzone punkty wpięcia i taśmy; załoga potrafi użyć lonży i bezpiecznie się przemieszczać.
- ☐ Gotowe środki wypornościowe ze światłem, sprzęt podjęcia z wody i wyposażenie alarmowe.

Ludzie i organizacja

- ☐ Każdy na pokładzie: dopasowana kamizelka pneumatyczna, uprząż i lonża; sprawdzona lampka, mechanizm napełniania i pasy krokowe według instrukcji.
- ☐ Każdy ma własną latarkę; preferowana czołówka z przyciemnianym czerwonym światłem. Dostępne też białe światło do zadań, które go wymagają.
- ☐ Ciepła i sucha odzież, napoje i jedzenie przygotowane; załoga zdolna do pełnienia wacht.
- ☐ Rozpisane co najmniej dwuosobowe wachty, z osobą zdolną je prowadzić; rozdzielone sterowanie i obserwacja.
- ☐ Omówiona procedura MOB, podjęcie z wody i wezwanie pomocy; znane miejsca sprzętu.
- ☐ Zapisane warunki wezwania kapitana, planowane manewry i zapas czasu na adaptację wzroku zmienników.

Przed wyjściem z zejściówki: kamizelka i uprząż założone, lonża wpięta do właściwego punktu, gdy umożliwia to układ jachtu. Czerwone światło przyciemnione i skierowane z dala od oczu.

Przekazanie nocnej wachty

2. Wspólna obserwacja i potwierdzenie przejęcia

Dotychczasowa wachta prowadzi jacht do wyraźnego potwierdzenia przejęcia. Przez cały czas ktoś steruje, obserwuje otoczenie i prowadzi nasłuch.

1. **Przygotuj zmienników i ich wzrok.** Obudź ich z zapasem na ubranie, wyposażenie i adaptację w słabym świetle. Przewiduj zwykle co najmniej 10-15 minut adaptacji; pełna może trwać około 30 minut lub dłużej. Pozostań z nową wachtą do jej rzeczywistej gotowości. Sam upływ czasu nie wystarcza.
2. **Potwierdź pozycję.** Czas, pozycja i sposób sprawdzenia. Wspólnie pokażcie na mapie oraz na wodzie rozpoznane znaki i światła.
3. **Przekaż drogę i manewry.** Kurs do sterowania z odniesieniem, planowana droga nad dnem, prędkość, odchylenia, następny punkt i czas dojścia, warunek zmiany kursu lub zwrotu, moment wcześniejszego wezwania kapitana.
4. **Pokaż statki i zagrożenia.** Położenie i ruch jednostek, ryzyko zbliżenia, tory wodne, skały, płycizny, urządzenia połowowe oraz granice obszarów omijanych.
5. **Przekaż stan jachtu i warunki.** Wiatr, fala, widzialność i prąd; żagle/refy, silnik, sterowanie/autopilot, zasilanie, alarmy, usterki, kanały radia i polecenia kapitana. Pokaż zapasową nawigację i stan baterii urządzenia oraz powerbanku.
6. **Sprawdź zrozumienie.** Zmiennik powtarza kurs, zagrożenia, następny manewr i warunki wezwania kapitana. Wskazuje omawiane obiekty i potwierdza zdolność ich obserwacji.
7. **Zamknij przekazanie.** „Przejmuję wachtę” - potwierdzenie zdającego - zapis czasu i pozycji. Dopiero teraz poprzednia wachta schodzi pod pokład.

Wstrzymaj zmianę, jeżeli trwa wymagający manewr, sytuacja jest niejasna albo zmiennicy nie są gotowi. W razie potrzeby wezwij kapitana.

Potwierdzenie

Data, czas i strefa:

Pozycja i sposób jej sprawdzenia:

Zdający / przejmujący:

Zmiennik potwierdza: widzę wskazane obiekty; rozumiem drogę i zagrożenia; znam zadania oraz warunki wezwania kapitana.

Ustalenia konkretnej wachty

3. Wypełnia kapitan i prowadzący wachtę

Jacht / data: _____ Wachta od _____ do _____ Strefa: _____

Prowadzący wachtę / sternik / obserwator:

Kurs do sterowania: _____° Odniesienie: kompasowe / magnetyczne / rzeczywiste

Planowana droga nad dnem / prędkość / dopuszczalne odchylenie:

Następny punkt, czas dojścia i warunek zmiany kursu / zwrotu:

Głębokość alarmowa i odniesienie wskazania echosondy:

Obszary omijane / minimalne odległości:

Statki, światła i przeszkody wymagające uwagi:

Wiatr / widzialność / prąd; żagle / refy / silnik / autopilot / usterki:

VHF: nasłuch / kanał miejscowy; sposób wezwania kapitana:

Nawigacja zapasowa / miejsce przechowywania / stan baterii:

Wezwij kapitana bez zwłoki

• Niepewna pozycja, nierozpoznane światło albo niezrozumiały ruch jednostki.

• Ryzyko zderzenia, nieoczekiwana przeszkoda lub alarm nawigacyjny.

• Utrata napędu lub sterowania, zaplątanie, przeciek albo inna usterka.

• Senność, choroba, brak skutecznej obserwacji lub jakakolwiek wątpliwość.

Progi wezwania: wiatr / refowanie / widzialność / punkt lub czas przed manewrem:

Inne polecenia kapitana:

W zagrożeniu działaj równocześnie z alarmowaniem. MOB: alarm i wezwanie załogi oraz kapitana; środek wypornościowy ze światłem; obserwator stale wskazuje osobę; zapis MOB bez zwłoki w działaniach. Wykonuj przećwiczoną procedurę jachtu. Wcześnie wzywaj pomoc ratunkową przy zagrożeniu życia. Przy podjęciu wyeliminuj ryzyko obracającej się śruby.

Obserwacja trwa cały czas. AIS i autopilot jej nie zastępują.

Inspiracja: kpt. Jacek Szczepaniak, BRYG, „Żeglowanie nocą”, 22.02.2020, oraz uwagi Piotra Jurkowskiego. Weryfikacja: MCA MGN 357 i 315, RYA, RNLI, IMO COLREG, FAA, Garmin. Odsyłacze i rozwinięcie zasad: artykuł „Żeglowanie nocą: jak przygotować jacht, załogę i nocną wachtę”.